

Αριθμός 2244/2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 16 Ιουνίου 2014, με την εξής σύνθεση: Μ. Καραμανώφ, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φιλοπούλου, Σύμβουλοι, Φρ. Γιαννακού, Κ. Μαρίνου, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Λ. Ρίκος.

Για να δικάσει την από 2 Απριλίου 2008 αίτηση:

της....., κατοίκου [...], η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Βασίλειο Χαραλάμπη (Α.Μ. 6079), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά των: 1) Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και ήδη αρμοδιότητας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, ο οποίος παρέστη με τον Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 2) Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και ήδη Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τη Μαριέττα Βλαχοπάνου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

και κατά του παρεμβαίνοντος Δήμου Ιωαννιτών, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Απόστολο Παπακωνσταντίνου (Α.Μ. 25904), που τον διόρισε με απόφαση με απόφαση του Δημάρχου του και της Οικονομικής Επιτροπής του.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει να ακυρωθεί η σιωπηρή απόρριψη της από 12.12.2007 αίτησής της προς τους ως άνω Υπουργούς για την ανάκληση της συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτου της και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Κ. Φιλοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους αντιπροσώπους των Υπουργών και τον πληρεξούσιο του παρεμβαίνοντος Δήμου, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (869874 και 1977482/2008 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της σιωπηρής απόρριψης του από 12.12.2007 αιτήματος της ήδη αιτούσας προς τους Υπουργούς (τότε) Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομίας και Οικονομικών –περιελθόντος στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στις 19.12.2007 (αριθμ. πρωτ. 55832)– για την ανάκληση της συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτου, πρώην ιδιοκτησίας της, συνολικού εμβαδού 376,28 τ.μ., στη θέση «.....» της περιφέρειας της πόλης των Ιωαννίνων. Το ακίνητο αυτό περιλαμβάνεται σε ευρύτερη έκταση, συνολικού εμβαδού 188.251 τ.μ. μετά των επικειμένων, η οποία κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα με την Υ.1419/9.8.1967 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας (φ.Δ' 100/11.8.1967), υπέρ και με δαπάνες του Δημοσίου, για αποκατάσταση σεισμοπλήκτων.

3. Επειδή, με το άρθρο 1 του π.δ. 68/1987 (Α' 39) συνεστήθη στο Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Γενική Γραμματεία Πρόνοιας, στην οποία ανατέθηκε και η άσκηση των αρμοδιοτήτων, μεταξύ άλλων, και της Διεύθυνσης Στέγασης. Στη συνέχεια, με το άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 4052/2012 (Α' 41/1.3.2012) μεταφέρθηκε η Γενική Γραμματεία Πρόνοιας από το υπό το νέο τίτλο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (βλ. άρθρο 1 αποφάσεως Υ1/2004 του Πρωθυπουργού, Β' 513/10.3.2004) στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο, με το άρθρο 4 παρ. 1 του π.δ. 85/2012 (Α' 141/21.6.2012) μετονομάσθηκε σε Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Ενόψει των ανωτέρω, νομίμως παρέστη κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, ως καθού η κρινόμενη αίτηση, ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας αντί του Υπουργού Υγείας (βλ. και άρθρο 2 του π.δ. 85/2012).

4. Επειδή, με έννομο συμφέρον και γενικά παραδεκτώς παρεμβαίνει στη δίκη ο Δήμος Ιωαννιτών, στη διοικητική περιφέρεια του οποίου εμπίπτει το επίμαχο ακίνητο, ως προς το οποίο επιδιώκεται η ανάκληση της απαλλοτρίωσης, τμήμα έκτασης 40,50 τ.μ. του οποίου καταλαμβάνει μέρος δημοτικού κοινόχρηστου χώρου.

5. Επειδή, όπως γίνεται παγίως δεκτό, η ανάκληση συντελεσμένης απαλλοτρίωσης δεν αποτελεί στάδιο της απαλλοτριωτικής διαδικασίας, ώστε να διέπεται από το ισχύον κατά το χρόνο της κήρυξης της νομοθετικό καθεστώς, αλλά είναι νέα και εξαιρετική διοικητική διαδικασία, η οποία λαμβάνει χώρα μετά πάροδο μακρού χρόνου και της οποίας η πρόοδος εξαρτάται από τη μεσολάβηση νομικών και πραγματικών γεγονότων που επισυμβαίνουν κατά το στάδιο υλοποίησης του σκοπού της απαλλοτρίωσης. Συνεπώς, η κρίση περί της συνδρομής των προϋποθέσεων ανάκλησης της συντελεσμένης απαλλοτρίωσης διέπεται, κατά τις γενικές αρχές περί διοικητικών πράξεων, από το ισχύον κατά το χρόνο της εκφοράς της νομοθετικό καθεστώς, δηλαδή κατά το χρόνο αποδοχής ή απόρριψης, ρητής ή σιωπηρής, του περί ανακλήσεως αιτήματος του ενδιαφερομένου (ΣΤΕ Ολομ. 1982-1984, 3289-3291/2005, 1211/2007, 148/2014, ΣΤΕ 4550/2012, 930/2014 κ.ά.). Στην προκειμένη περίπτωση, η μεν αναγκαστική απαλλοτρίωση της επίδικης έκτασης κηρύχθηκε, κατά τα προεκτεθέντα, το έτος 1967, υπό το κράτος του προϊσχύσαντος κωδικοποιητικού β.δ. της 29/30.4.1953 (Α' 109), η δε

σιωπηρή απόρριψη του υποβληθέντος στις 19.12.2007 αιτήματος για την ανάκληση αυτής συντελεσθηκε υπό το κράτος ισχύος του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (Κ.Α.Α.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2882/2001 (Α' 17). Συνεπώς, το νομοθετικό καθεστώς, από το οποίο διέπεται η σιωπηρή απόρριψη του εν λόγω αιτήματος της αιτούσας και βάσει του οποίου θα κριθεί η νομιμότητα αυτής, είναι, κατά τα ανωτέρω, ο ν. 2882/2001.

6. Επειδή, στο άρθρο 12 παρ. 1 του ως άνω Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζονται τα εξής: «Συντελεσμένη αναγκαστική απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε υπέρ: α) του Δημοσίου, β) νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, γ) Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, δ) επιχειρήσεων που ανήκουν στο Δημόσιο και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ε) οργανισμών κοινής ωφέλειας, δύναται να ανακληθεί ολικώς ή μερικώς, εφόσον η αρμόδια υπηρεσία κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του αρχικού ή άλλου σκοπού που χαρακτηρίζεται από το νόμο ως δημόσιας ωφέλειας και αποδέχεται την ανάκληση ο καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης... Εάν το απαλλοτριωμένο ακίνητο χρησιμοποιήθηκε πραγματικά για το σκοπό που απαλλοτριώθηκε και μεταγενεστέρως μόνον έπαψε για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιείται, τότε θεωρείται ότι εκπληρώθηκε ο σκοπός της απαλλοτρίωσης και δεν είναι δυνατή η ανάκληση αυτής. Στην περίπτωση αυτή το ακίνητο δύναται να διατεθεί ελεύθερα».

7. Επειδή, όπως γίνεται δεκτό, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η ανάκληση συντελεσμένης απαλλοτρίωσης, που κηρύχθηκε υπέρ του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή υπέρ επιχειρήσεων που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή οργανισμών κοινής ωφέλειας, επαφίεται, από το νόμο, στη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης, η οποία δεν υποχρεούται να κινήσει, αν υποβληθεί προς τούτο αίτηση του πρώην ιδιοκτήτη του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, τη διαδικασία ανάκλησης της συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, ασχέτως, καταρχήν, του χρόνου που παρήλθε από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, δεδομένου ότι ο νόμος δεν τάσσει, σχετικώς, χρονικό περιορισμό. Δεν αποκλείεται, όμως, από τις ανωτέρω διατάξεις η υποχρέωση της Διοίκησης να άρει τη συντελεσμένη απαλλοτρίωση, όταν εκδηλώθηκε σαφώς και ανενδοιάστως βούληση να μη χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας, καθώς και όταν, ενόψει του σκοπού που επιδιώχθηκε με την απαλλοτρίωση, παρήλθε μακρό, πέραν του ευλόγου, χρονικό διάστημα και η Διοίκηση ή, εν γένει, εκείνος υπέρ του οποίου κηρύχθηκε η απαλλοτρίωση αδράνησε αδικαιολόγητα για την πραγματοποίηση του αρχικού σκοπού αυτής ή άλλου σκοπού δημόσιας ωφέλειας. Εξάλλου, η μη θέσπιση συγκεκριμένης προθεσμίας πραγματοποίησης του σκοπού των ως άνω απαλλοτριώσεων καθώς και η δυνατότητα μεταβολής του αρχικού τους σκοπού, συνεπάγονται και τη δυνατότητα μεταβολής του φορέα της απαλλοτρίωσης εντός του κύκλου των ως άνω προσώπων, δεδομένου, άλλωστε, ότι εντός του κύκλου αυτού δεν ασκεί κατά νόμο καμία επιρροή το νομικό πρόσωπο του φορέα της συντελεσμένης απαλλοτρίωσης, σε αντίθεση με τη μη συντελεσμένη απαλλοτρίωση (ΣτΕ 3652/2011, 930/2014, βλ. και Ολομ. 1982-1984, 3289-3291/2005, 1211/2007, 148/2014 κ.ά). Κατά την έννοια, όμως, των ανωτέρω διατάξεων, εάν το απαλλοτριωθέν ακίνητο χρησιμοποιήθηκε για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας, τότε δεν είναι δυνατή η ανάκληση της απαλλοτρίωσης, ακόμη και αν στη συνέχεια έπαυσε, για οποιονδήποτε λόγο, να χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας, στην περίπτωση δε αυτή το ακίνητο μπορεί να διατεθεί ελεύθερα από το υπέρ ου η απαλλοτρίωση πρόσωπο (ΣτΕ Ολομ. 3289/2005, 148/2014, ΣτΕ 3652/2011, 930/2014 κ.ά.). Εξάλλου, σε περίπτωση που απαλλοτριώθηκε για τον ίδιο σκοπό μείζων έκταση, στην οποία περιλαμβάνονται

περισσότερα ακίνητα, προκειμένου να κριθεί αν συγκεκριμένο από τα ακίνητα αυτά χρησιμοποιήθηκε πραγματικά για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε, με συνέπεια να αποκλείεται η ανάκληση της απαλλοτρίωσης αυτού, λαμβάνεται υπόψη η φύση του έργου, στην κατασκευή του οποίου απέβλεπε η απαλλοτρίωση, και οι εκτελεσθείσες στη μείζονα έκταση εργασίες για την κατασκευή του και δεν απαιτείται αναγκαίως η αξιοποίηση του συγκεκριμένου ακινήτου με την εκτέλεση σε αυτό συγκεκριμένων εργασιών (ΣΤΕ 148/2014 Ολομ.). Η ανάκληση δε συντελεσμένης απαλλοτρίωσης αποκλείεται στην περίπτωση, κατά την οποία, από τη φύση του ήδη υλοποιηθέντος έργου, δεν αποκλείεται η στο μέλλον χρησιμοποίηση του τμήματος της απαλλοτριωθείσας εκτάσεως, η οποία δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί, για την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό του έργου (βλ. ΣΤΕ 148/2014 Ολομ.).

8. Επειδή, περαιτέρω, κατά γενική αρχή του δικαίου, η νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης κρίνεται με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς του χρόνου έκδοσης ή εκδήλωσής της αντίστοιχα, μεταγενέστερα δε του χρόνου αυτού πραγματικά περιστατικά δεν λαμβάνονται υπόψη (ΣΤΕ 1982-1984/2005 Ολομ., 4113/2009, 1559/2012, 930/2014 κ.ά.).

9. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, τα έγγραφα των απόψεων της Διοικήσεως προς το Δικαστήριο (1078056/5075/Δ0010/22.9.2008 του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, Π2α/Γ.Π.99419/18.11.2008 του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Γ.Π./Δ28/οικ.:19978/1557/ 13.6.2014 του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας) καθώς και από τα προσαχθέντα με τα δικόγραφα των διαδίκων στοιχεία προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την Υ.1419/9.8.1967 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας απαλλοτριώθηκε υπέρ και με δαπάνες του Δημοσίου έκταση συνολικού εμβαδού 188.251 τ.μ. μετά των επικειμένων σ' αυτήν, στην κτηματική περιφέρεια της πόλης των Ιωαννίνων και συγκεκριμένα στη θέση «.....», με σκοπό την αποκατάσταση σεισμοπλήκτων. Στην απαλλοτριωθείσα έκταση περιλαμβάνεται και το με αριθμό 2635 κληροτεμάχιο, στο οποίο εμπίπτει και το επίμαχο ακίνητο, συνολικού εμβαδού 376,28 τ.μ., αρχικής ιδιοκτησίας της αιτούσας, επί του οποίου αυτή ανήγειρε, βάσει της 480/8.10.1966 οικοδομικής αδείας, ισόγεια κατοικία [τμήμα του ακινήτου αυτού, εμβαδού 150 τ.μ. (ή 151,53 τ.μ.), είχε αποκτήσει η αιτούσα δυνάμει του από 28.11.1964 ιδιωτικού συμφωνητικού, επικυρωθέντος με την 323/1966 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, η οποία μετεγράφη στις 30.9.1966 στο Υποθηκοφυλακείο Ιωαννίνων, ενώ ευρύτερη έκταση 224,75 τ.μ., που περικλείει το ως άνω τμήμα, νεμόταν αυτή, κατά τους ισχυρισμούς της, από 28.11.1964]. Η ως άνω απαλλοτρίωση συντελέσθηκε στις 31.8.1968, με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (φ. Δ' 158) της Α.23709/26.8.1968 ειδοποίησης για την παρακατάθεση της αποζημίωσης που είχε προσωρινώς καθορισθεί δικαστικά. Στη συνέχεια, με την Υ.995/1774/25.6.1981 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών (φ. Δ' 393/22.7.1981) ανακλήθηκε μερικώς η ως άνω απαλλοτρίωση και συγκεκριμένα μόνο ως προς έκταση 1.145,32 τ.μ. –στην οποία δεν περιλαμβάνονταν το προαναφερόμενο με αριθμό 2635 κληροτεμάχιο–, με την αιτιολογία ότι η έκταση αυτή δεν επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε. Η αιτούσα, που είχε υποβάλει και στο παρελθόν προς τη Διοίκηση σχετικό αίτημα, με την από 30.7.2003 αίτησή της ζήτησε την άρση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ως προς το ακίνητο πρώην ιδιοκτησίας της, εκδόθηκε δε, αντιστοίχως, το απορριπτικό, καταρχήν, έγγραφο ΔΤΥ8γ/Γ.Π.73944/21.10.2003 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, αίτηση ακυρώσεως δε της αιτούσας κατά του εγγράφου αυτού απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, λόγω της μη εκτελεστότητάς του, με την 1506/2007 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τελικώς, με την

επίμαχη από 12.12.2007 αίτησή της προς τους Υπουργούς Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία περιήλθε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στις 19.12.2007 (αριθμ. πρωτ. 55832), η αιτούσα ζήτησε εκ νέου την ανάκληση της συντελεσμένης απαλλοτρίωσης του ως άνω ακινήτου πρώην ιδιοκτησίας της (εμβαδού 376,28 τ.μ.), λόγω της μη χρησιμοποιήσεως αυτού για το σκοπό της απαλλοτρίωσης. Κατά της σιωπηρής δε απόρριψης του ως άνω αιτήματός της, για τη στοιχειοθέτηση της οποίας, στις 20.3.2008, αρκούσε η υποβολή αυτού στον ένα εκ των συναρμοδίων Υπουργών (βλ. ΣτΕ 1205/2009 επτ.), άσκησε, στις 7.4.2008, την κρινόμενη αίτηση.

10. Επειδή, στο Π2α/Γ.Π.99419/18.11.2008 έγγραφο των απόψεων του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης προς το Δικαστήριο αναφέρεται, ειδικότερα, ότι στο συνοικισμό «.....» Ιωαννίνων, μετά την υλοποίηση στεγαστικού προγράμματος αποκατάστασης σεισμοπλήκτων που εφάρμοσε κατά το παρελθόν το Υπουργείο, έχουν μείνει αδιάθετα 66 οικόπεδα, εκ των οποίων τα 38 έχουν χρησιμοποιηθεί από το Δήμο Ιωαννιτών για παιδικό σταθμό, αθλητικό κέντρο και γήπεδο ποδοσφαίρου, και ότι στην Υπηρεσία δεν εκκρεμούσε πλέον «αίτημα για εφαρμογή στεγαστικού προγράμματος παραχώρησης οικοπέδων σε άστεγες νεοπαείς οικογένειες της περιοχής». Εξάλλου, με την ασκηθείσα παρέμβαση προσκομίσθηκε το 35513/2872/30.4.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας του Δήμου Ιωαννιτών, στο οποίο αναφέρεται ότι με την 10346/13.7.1977 απόφαση του Νομάρχη Ιωαννίνων εγκρίθηκε το πολεοδομικό σχέδιο του προαναφερόμενου οικισμού «.....», το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με την 4278/10.7.1981 απόφαση του ίδιου Νομάρχη ως προς το Ο.Τ. 33, εντός του οποίου βρίσκεται το επίμαχο ακίνητο, με την πρόβλεψη διεύρυνσης κοινόχρηστου χώρου στο υπ' αριθμ. 252 οικόπεδο, περιλαμβανομένου και του επίμαχου τμήματος (βλ. και δικόγραφο παρεμβάσεως), ότι επακολούθησε η 57/27.1.1989 απόφαση του ως άνω Νομάρχη (φ. Δ' 82) περί εγκρίσεως της αναθεώρησης του πολεοδομικού σχεδίου και των όρων δόμησης της περιοχής, και ότι, με βάση το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως καθώς και απόσπασμα τοπογραφικού διαγράμματος της 2/97 εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης του τοπογράφου μηχανικού Θ. Μπαμπασίκα, τμήμα έκτασης 40,50 τ.μ. της περιφραγμένης και διεκδικούμενης από την αιτούσα ιδιοκτησίας «καταλαμβάνει μέρος του ήδη απαλλοτριωμένου δημοτικού κοινόχρηστου χώρου» (πεζόδρομου). Τέλος, από τα γενόμενα δεκτά με τις αποφάσεις 1189/2000 και 3116/2011 του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι οποίες έχουν εκδοθεί επί αιτήσεων ακυρώσεως σχετικά με την άρση, ως προς άλλα ακίνητα, της συντελεσθείσης ως άνω απαλλοτριώσεως στην περιοχή «.....» Ιωαννίνων και εκ των οποίων η πρώτη αφορά σιωπηρή απόρριψη αιτήματος από 3.2.1995 περί άρσεως και η δεύτερη μνημονεύει και έγγραφο απόψεων από 13.9.2001 του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας προς το Δικαστήριο, προκύπτει ότι η απαλλοτριωθείσα έκταση οικοπεδοποιήθηκε και παραχωρήθηκε νόμιμα σε δικαιούχους σεισμοπλήκτους και δημιουργήθηκε έτσι ο οικισμός, που διαθέτει ήδη σημαντικό πληθυσμό και τις λειτουργίες ενός οικισμού, η δε Διοίκηση σε αναπτυσσόμενους οικισμούς, όπως ο ανωτέρω στον οποίο παρατηρείται έλλειψη κοινόχρηστων χώρων, συνήθως παραχωρεί οικόπεδα για χώρους πρασίνου, χώρους κοινής ωφέλειας κ.λπ.

11. Επειδή, ενόψει των προεκτεθέντων στοιχείων, η αποκατάσταση των σεισμοπλήκτων, για την εξυπηρέτηση των στεγαστικών αναγκών των οποίων κηρύχθηκε το έτος 1967 η ως άνω αναγκαστική απαλλοτρίωση στη θέση «.....» Ιωαννίνων, έχει από πολλών ετών ολοκληρωθεί. Συνεπώς, κατά τον κρίσιμο χρόνο συντέλεσης της προσβαλλόμενης σιωπηρής απόρριψης του σχετικού αιτήματος της αιτούσας (20.3.2008) ο σκοπός της επίμαχης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης είχε πραγματοποιηθεί ως προς το σύνολο της απαλλοτριωθείσας εκτάσεως (βλ. ΣτΕ 1189/2000), πρέπει δε τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα να απορριφθούν ως αβάσιμα. Και προβάλλεται μεν περαιτέρω, ειδικότερα, ότι η

αιτούσα ποτέ δεν έπαυσε να νέμεται το επίδικο ως άνω ακίνητο των 376,28 τ.μ., το οποίο ουδέποτε χρησιμοποιήθηκε για το σκοπό για τον οποίο κηρύχθηκε η απαλλοτρίωση, ο λόγος, όμως, αυτός πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμος. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως του ότι, κατά τα ήδη εκτεθέντα, μικρό μέρος του ως άνω ακινήτου κατέστη κοινόχρηστος χώρος (πεζόδρομος), πάντως, ως εκ της φύσεως της δημιουργίας οικισμού, δηλαδή έργου αποβλέποντος εν προκειμένω στην αποκατάσταση των σεισμοπλήκτων, στην έννοιά του περιλαμβάνονται κατ' ανάγκη και εκτάσεις προοριζόμενες όχι μόνο για την ανοικοδόμηση κατοικιών αλλά και για τη δημιουργία κοινωφελών εγκαταστάσεων καθώς και για την εξασφάλιση ελεύθερου από κτίσματα περιβάλλοντος χώρου προς βελτίωση της αισθητικής του οικισμού και διαμόρφωση χώρων πρασίνου, περιπάτου και αναψυχής, η απόφαση δε για την έκταση που θα έχει ο επιπλέον αυτός χώρος και για τον τρόπο διαμόρφωσής του, αναγόμενη σε ουσιαστική κρίση της Διοικήσεως, δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο (πρβλ. ΣτΕ 148/2014 Ολομ., πρβλ. και 1189/2000). Σε κάθε δε περίπτωση, το γεγονός ότι το Δημόσιο δεν απέβαλε τελικώς την αιτούσα από το επίμαχο ακίνητο, ενόψει και της απορριπτικής σχετικού αιτήματός του αποφάσεως 242/1980 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, δεν συνεπάγεται υποχρέωση των αρμόδιων οργάνων προς μερική άρση της απαλλοτρίωσης, ενώ, ούτε και το ενδεχόμενο να υπάρχουν ακίνητα, ως προς τα οποία ήρθη η συντελεσθείσα ως άνω απαλλοτρίωση και επανήλθαν αυτά στην κυριότητα των αρχικών ιδιοκτητών τους, γεννά υποχρέωση της Διοικήσεως να ανακαλέσει την απαλλοτρίωση σε σχέση και με το επίμαχο ακίνητο. Πρέπει δε, κατόπιν αυτού, να απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, τα οποία στηρίζονται στην εκδοχή ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί ο σκοπός για τον οποίο απαλλοτριώθηκε το συγκεκριμένο ως άνω ακίνητο, παρά τη μεσολάβηση μακρού χρόνου από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης. Και ο ειδικότερος, εξάλλου, ισχυρισμός, κατά τον οποίο είχε κατ' επανάληψη εκδηλωθεί εγγράφως η πρόθεση της Διοικήσεως να άρει την απαλλοτρίωση ως προς το ακίνητο πρώην ιδιοκτησίας της αιτούσας, είναι ομοίως απορριπτέος ως αβάσιμος. Τούτο δε διότι από τα έγγραφα Ι.747/2024/10.7.1981 του Υπουργείου Οικονομικών, Γ37054/981/7.10.1981 του Υπουργείου Χ.Ο.Π. και 26454/413/3.4.1986 και 61270/857/11.11.2002 του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, από τα οποία, κυρίως, προκύπτει ότι εξετάσθηκε το ενδεχόμενο ανακλήσεως της συντελεσμένης απαλλοτρίωσης, δεν συνάγεται, πάντως, ότι εκδηλώθηκε σαφής και ανενδοίαστη βούληση της Διοικήσεως να μη χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε, ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας. Τέλος, και ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο το δικαίωμα της αιτούσας να ζητήσει και επιτύχει την ανάκληση της απαλλοτρίωσης ως προς το (ενιαίο) ακίνητο πρώην ιδιοκτησίας της προστατεύεται από τα άρθρα 17 του Συντάγματος και 1 παρ. 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατά το πρώτο μεν σκέλος του, διότι η υποχρέωση ανάκλησης επιβάλλεται, κατά την έννοια του άρθρου 17 του Συντάγματος, όχι σε περίπτωση εκπληρώσεως του σκοπού της απαλλοτρίωσης, όπως εν προκειμένω, αλλά μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, είτε έχει εκφρασθεί ανενδοίαστα η βούληση να μη χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας είτε παρήλθε μακρό, κατά τις περιστάσεις, χρονικό διάστημα, χωρίς ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση να έχει μεριμνήσει για την πραγματοποίηση του σκοπού της απαλλοτρίωσης ή άλλου σκοπού δημόσιας ωφέλειας (βλ. ΣτΕ 4550/2012, πρβλ. και 1189/2000 κ.ά). Κατά το δεύτερο δε σκέλος του, διότι, με τη συντέλεση της επίμαχης αποκαταστατικής απαλλοτρίωσης, και δεδομένου ότι χρησιμοποιήθηκε η απαλλοτριωθείσα συνολική έκταση για το σκοπό της απαλλοτρίωσης κατά τα άνω, η κυριότητα των επιμέρους ιδιοκτησιών έχει μεταστεί στο υπέρ ου η απαλλοτρίωση Δημόσιο και οι αρχικοί ιδιοκτήτες έχουν αποξενωθεί από αυτές, και, συνεπώς, δεν τίθεται θέμα εφαρμογής του προαναφερόμενου άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. (βλ. ΣτΕ 3289-3290/2005 Ολομ., 2179/2009, 3652/2011, 4550/2012, πρβλ. και 393/2009, 286/2011). Κατ' ακολουθία των

ανωτέρω, δεν υφίστατο υποχρέωση της Διοικήσεως να άρει την επίμαχη απαλλοτρίωση κατά το μέρος που αφορά την αιτούσα και, ως εκ τούτου, νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς το ως άνω αίτημα αυτής για μερική ανάκληση της απαλλοτρίωσης.

12. Επειδή, κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση και να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

Δ ι α τ α ύ τ α

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Δέχεται την ασκηθείσα παρέμβαση, και

Επιβάλλει στην αιτούσα τη δικαστική δαπάνη α) του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ, και β) του παρεμβαίνοντος Δήμου Ιωαννιτών, η οποία ανέρχεται σε εξακόσια σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 23 Ιουνίου 2014

Η Προεδρεύουσα ΣύμβουλοςΟ Γραμματέας

Μ. Καραμανώφ Λ. Ρίκος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2017.

Ο Πρόεδρος του Στ' ΤμήματοςΗ Γραμματέας

Χρ. ΡάμμοςΔ. Κατσάνη

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος του Στ' Τμήματος Η Γραμματέας